

Cooperativismo e Eonomía Social, nº 29 (2006-2007), pp. 105-110

A IMPLICACIÓN DOS TRABALLADORES NAS SOCIEDADES ANÓNIMAS E COOPERATIVAS EUROPEAS (LEI 31/2006 DE 18 DE OUTUBRO)

Angélica DÍAZ DE LA ROSA

A normativa europea sobre a implicación dos traballadores na SE descánsase basicamente sobre catro alicerces:

1º.- O Regulamento 2157/2001 do Consello, de 8 de outubro de 2001, polo que se aproba o Estatuto da Sociedade Anónima Europea.

2º.-A Directiva 2001/86/CE, polo que se completa o Estatuto da Sociedade Anónima Europea no que respecta á implicación dos traballadores.

3º.- O Regulamento 1435/2003 do consello de 22 de xullo de 2003, relativo ao Estatuto de Sociedade Cooperativa Europea.

4º.-A Directiva 2003/2623/CE, que completa o Estatuto da Sociedade Cooperativa Europea no que respecta á implicación dos traballadores.

Pola súa banda, a Lei 31/2006, de 18 de outubro, sobre a implicación dos traballadores nas sociedades anónimas e cooperativas europeas (LITSE), tal e como se declara na súa Exposición de Motivos, ven a constituír a trasposición das devanditas Directivas, anteriormente nomeadas, de xeito tal que, a presente lei, ven a constuir unha disposición laboral dictada ao amparo do artigo 149.1.7ª da Constitución Española, e que resultará de aplicación a aquelas sociedades anónimas e cooperativas de ámbito europeo que teñan ou seu domicilio social no noso país e a todos os seus centros de traballo e empresas filiales, así como ás sociedades participantes no proceso de constitución da SE e ás súas filiales e centros de traballo afectados, calquera que sexa o Estado membro non que se atopen.

Conforme se preceptúa no art. 2.1 da Lei 31/2006¹, por implantación dos traballadores na SE, hase de entender a información, consulta e participación, e calquera outro mecanismo mediante o cal os representantes dos traballadores poden influír nas decisións que se adopten na empresa.

A finalidade perseguida por este agregado normativo, e máis concretamente pola lei 31/2006(LITSE), non é outra que a de garantir a implicación dos traballadores tanto nas Sociedades Anónimas europeas como -por virtude da Disposición adicional 2ª da lei 31/2006- nas Sociedades Cooperativas Europeas contempladas no Regulamento 1435/2003 do consello de 22 de xullo de 2003. Cando a SCE estea constituída por persoas físicas ou por unha soa entidade xurídica e por persoas físicas que empreguen como mínimo a 50 traballadores pertencentes, polo menos, a dous Estados membros, seralle de aplicación o previsto pola Lei 31/2006 de 18 de outubro sobre a implicación dos traballadores nas sociedades anónimas e cooperativas europeas. Naqueloutros supostos nos que empreguen a menos de 50 traballadores de polo menos dous Estados, ou cando sendo un número maior pertencen a un só Estado, a implicación dos traballadores rexeráse polas seguintes disposicións:

1.- Na propia SCE, polas disposicións aplicables ás sociedades cooperativas no Estado membro no que teña o seu domicilio social.

2.-Nos seus filiales ou centros de traballo, polas disposicións de aplicación ás sociedades cooperativas no Estado membro no que estean situados. Respectándose os dereitos de participación dos que viñan gozando en caso de traslado do domicilio social.

Agora ben, despois do rexistro da SCE poderase rexer polo disposto nesta lei cando así o soliciten un terzo dos traballadores da SCE e das súas filiales e centros de traballo, en polo menos dous Estados membros, ou cando o número de traballadores supere os 50, en polo menos dous Estados membros. A estes efectos, as expresións “entidades xurídicas participantes” e “filiales e centro de traballo afectados” substituiranse por “SCE” e “filiales e centros de traballo da SCE”, respectivamente.

A disposición Adicional 2ª engade que dentro dos límites do art. 59.4 do RSCE , os traballadores e os seus representantes estarán habilitados para participar nas asembleas xerais e sectoriales con dereito a voto sempre que

---

¹ Esta definición tamen se recolle nas Directivas 2001/86/CE e 2003/2623/CE, e na propia exposición de motivos da LITSE.

así o decidan no acordo entre as partes negociadoras (art. 11), ou cando a SC transfórmese en SCE, ou cando concorra, nalguna das sociedades cooperativas participantes, as seguintes circunstancias:a) que as partes non alcancen acordo no prazo establecido b) que sexan de aplicación as disposicións subsidiarias e a comisión non adopte a decisión de non iniciar negociacións e someterse ás disposicións vigentes nos Estados membros que empreguen ós traballadores; e, ademais, que os órganos competentes de cada unha das sociedades participantes decidan aceptar a aplicación das normas subsidiarias, continuando co proceso de rexistro da SCE.c) Que a SC participante na que se aplica un sistema deste tipo tivese, antes de rexistrarse como SCE, a porcentaxe de participación máis elevado entre as SC participantes.

Para todos os supostos nos que resulte de aplicación a presente lei, o Título I regula o procedemento de negociación dos dereitos de implantación dos traballadores na SE que teñan, ou vaian ter de acordo co proxecto de constitución, o seu domicilio en España (art. 3.1 LITSE). As partes intervinientes na negociación serán, por unha banda, os órganos de dirección ou administración da sociedade e, polo outro, a comisión negociadora representativa dos traballadores das sociedades participantes e das súas filiales e centros de traballo afectados, cuxa constitución prevese no art. 6 LITSE. Devandito procedemento iníciase no momento en que os órganos de dirección ou administración da sociedade establezan o proxecto de constitución da SE. As negociacións iniciáanse axiña que se constitúa a comisión negociadora e terán unha duración de seis meses, que poderá prorrogarse como máximo ata un ano (art. 10 LITSE).

Agora ben, a comisión negociadora pode decidir non iniciar as negociacións tendentes á consecución do acordo, ou dar por terminadas as negociacións iniciadas e someterse ás disposicións sobre información e consulta dos traballadores que estean vigentes nos Estados membros nos que empréganse os traballadores. A maioría esixida para tomar esta decisión será a de dous terzos dos membros da comisión. No caso de que se chegue adoptar devandita decisión, esta poñerá fin ao procedemento de negociación, sen que sexan de aplicación as disposicións subsidiarias do Cap. II do Tit. I. A comisión negociadora poderá volver convocarse cando así o soliciten polo menos o 10% dos traballadores, e sempre que transcorran dous anos desde a citada decisión.

No caso de que se alcance acordo entre a comisión negociadora e os órganos competentes das sociedades participantes, éste deberá formalizarse por escrito e presentarse ante a autoridade laboral para a seu rexistro,

depósito e publicación oficial. A eficacia xurídica destes acordos será a mesma que a dos Convenios Colectivos regulados no Tit. III do ET, isto é, eficacia xurídica normativa e persoal xeral ou “erga omnes”. Pola súa banda, a Disposición Adicional 2ª, establece que, cando sexa necesario, incluírase no acordo “os cambios estruturais na SCE e nas súas filiales, e centros de traballo, ocorridos logo da creación da SCE, que dean lugar á renegociación do acordo e o procedemento para a súa renegociación. O acordo poderá especificar as disposicións para habilitar aos traballadores a participar nas asembleas xerais ou nas asembleas de sector ou sectoriales”.

Polo que fai ao contido do acordo é importante sinalar que, no caso de que a SE constitúase por transformación, esíxese que se tome como punto de partida os dereitos de implicación que os traballadores tiñan recoñecidos na sociedade que se transforma (art. 11.2). Nos supostos distintos da transformación sí está permitido -aínda que mediante maioría cualificada de dous terzos- a redución dos dereitos anteriormente recoñecidos sobre participación dos traballadores nas sociedades participantes (art. 9 LITSE).

O Cap. II regula as disposicións subsidiarias aplicables aqueles supostos nos que así o decidan as partes, ou nos que non se alcance ningún acordo. No último caso esíxense dous requisitos:

1º que a comisión negociadora non opte pola posibilidade contemplada no art. 8.2 de remitirse ás disposicións de información e consultas dos Estados membros de que se traten.

2º que os órganos competentes de cada unha das sociedades participantes decidan aceptar a aplicación das disposicións subsidiarias, continuando co proceso de rexistro da SE.

A aplicación destas disposicións subsidiarias no caso de que non se alcance acordo, só procederá cando se cumpran as condicións establecidas ao efecto e que varían en función da forma de constitución da SE:

a) No caso de se constituir por transformación -con anterioridade á inscrición-, aplicarase na sociedade que vai transformarse, un sistema de participación dos seus traballadores nos seus órganos de administración ou control. b) No caso de se constituir por fusión -con anterioridade á inscrición- aplicarase, a algunha das sociedades participantes, un sistema de participación dos traballadores nos seus órganos de administración ou control que afectase ao 25% dos traballadores das sociedades participantes, ou a un número inferior, se así o decide a comisión negociadora. c) No caso de que se constituía mediante a creación dunha sociedade holding ou dunha filial común, aplicarase -con anterioridade á inscrición- un sistema de

participación dos traballadores nos órganos de administración e control que afectase ao 50% dos traballadores, ou a un número inferior, se así o decide a comisión negociadora.

Naqueles supostos nos que existisen distintos sistemas de participación nas sociedades participantes, a comisión negociadora decidirá cal dos sistemas será o que resulte aplicable. Se no momento de inscribir a SE, non se comunicou a decisión mencionada, aplicarase aquel sistema de participación que afecte ao maior número de traballadores das sociedades participantes.

Dentro destas disposicións subsidiarias prevese a constitución dun órgano de representación dos traballadores, cuxa composición recollese no art. 16. Devandito órgano de representación terá dereito a ser informado e consultado sobre aquelas cuestións que afecten á SE, a calquera dos seus centros de traballo, empresas filiales situadas noutros Estados membros, ou que excedan da competencia dos órganos de decisión nun só Estado membro. Así mesmo, deberá ser informado, coa debida antelación, de calquera circunstancia excepcional que afecte considerablemente aos intereses dos traballadores, especialmente nos casos de traslado, venda ou pechadura de centros de traballo ou empresas, ou de despedimentos colectivos. A Disposición Adicional 2ª, establece que no caso das SCE, o órgano de representación tamén terá dereito a que se lle informe e consulte sobre as iniciativas relativas á responsabilidade social das empresas.

O sistema de participación previsto polas disposicións subsidiarias rexerese por dúas regras: a) no caso dunha SE constituída por transformación deben manterse todos os elementos de participación dos traballadores no órgano de administración ou control. b) nos demais casos, os traballadores poderán elixir, recomendar ou opoñerse á designación dun número de membros do órgano de administración ou de control, igual á maior das proporcións vigentes, antes da inscrición da SE, nas sociedades participantes.

Agora ben, se con anterioridad á inscrición, ningunha das sociedades participantes goza de normas de participación, non virá obrigada a establecer disposicións sobre a materia.

A duración do órgano de representación é de carácter indefinida, aínda que, en calquera momento, de común acordo co órgano competente da SE, pode decidir a apertura de negociación tendente á consecución do acordo ao que se refire o art. 11 LITSE. En calquera caso, transcorridos catro anos, o órgano deberá decidir se desexa entablar, ou non, as mencionadas

negociacións. En caso de que a resposta sexa negativa, continuaranse aplicando as normas subsidiarias por outro período de catro anos.

O Capítulo III. recolle disposicións comúns aos capítulos anteriores sobre cuestións diversas como o cálculo do número de traballadores afectados, a obrigaón de confidencialidad dos membros da comisión negociadora e do órgano de representación, a protección dos representantes dos traballadores, a capacidade xurídica da comisión negociadora e do órgano de representación, efectos da constitución dunha SE que incumpla os dereitos de implicación ou os prexudique (nese caso, procederase a unha nova negociación). Pola súa banda, o Tit. II regula as disposicións que só resultan aplicables aos centros de traballo e empresas filiales situadas en España das SE. O Tit III regula os procedementos xudiciais, atribuíndolle a competencia judicial, sobre as cuestións que se susciten en relación con esta lei, aos órganos xurisdiccionais da orde social, excepto as pretensións sobre a imputación das sancións administrativas e as atribuídas á orde civil en relación coa posición e actuación dos traballadores que participen no órgano de decisión e control da SE. Todo iso sen prexuízo, do dereito das partes a acudir a procedementos de solución extraxudicial de conflitos.

Como podemos ver, polo ata aquí exposto, a presente Lei trata de evitar que a constitución dunha Sociedade Anónima Europea/Sociedade Cooperativa Europea, supoña a redución, ou desaparición, dos sistemas de participación dos traballadores previos á creación de devandita sociedade europea (SE). Neste sentido, a Directiva 2001/86/CE, declara de forma expresa que “os dereitos dos traballadores existentes con anterioridade á constitución das SE representan tamén un punto de partida para a configuración do seu dereito á implicación na SE (principio antes-despois)”. O establecemento destes dereitos farase basicamente mediante negociación entre os representantes dos traballadores afectados e os órganos competentes das sociedades que participen directamente na constitución daquela. No caso de que a negociación fracase, entrarán en xogo as disposicións subsidiarias que forzan a constitución un órgano de representación con facultades de información e consulta, e en determinados casos a articular un sistema de participación equivalente ao existente nas sociedades participantes. A consecuencia xurídica de non observar estas previsións normativas será a imposibilidade de inscribir a SE en cuestión.